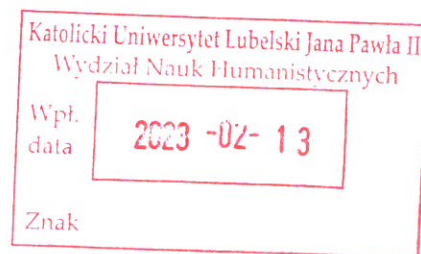

dr hab. Piotr Niwiński, prof. UG
Instytut Politologii
Uniwersytet Gdański

Gdańsk, 31 styczeń 2023 r.

**Recenzja osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego
i popularyzatorskiego oraz osiągnięć w zakresie współpracy międzynarodowej
dr Ewy Rzeczkowskiej**

Podstawą prawną recenzji była dokumentacja dostarczona (zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej) przez przewodniczącego Rady Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Dokumentacja zawierała wszystkie wymagane załączniki, w tym autoreferat Habilitantki oraz wykaz opublikowanych prac i informacje o jej działalności dydaktycznej i organizacyjnej.

23 sierpnia 2022 roku dr Ewa Rzeczkowska zwróciła się za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej do Rady Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Na podstawie Uchwały nr 2/X/2022-2023/1 Rada Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dokonała wyznaczenia składu komisji habilitacyjnej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Ewie Rzeczkowskiej. Na podstawie tej Uchwały zostałem poproszony o ocenę dorobku naukowego dr Ewy Rzeczkowskiej zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 85 z późn. zm). Dokumentacja zawierająca wniosek Habilitantki została wysłana do mnie 7 grudnia 2022 r. (dotarła 23 grudnia 2022 roku) w celu dokonania oceny zgodnie z postanowieniami art. 221 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Podstawowe informacje o Kandydatce

Doktor Ewa Rzeczkowska uzyskała na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim dwa dyplomy magisterskie. Pierwszy z zakresu historii (24 czerwca 2004 r.) drugi zaś z zakresu prawa (22 maja 2006 r.) 10 czerwca 2010 r. otrzymała stopień doktora nauk humanistycznych

w dyscyplinie historia nadany uchwałą Wydziału Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956”. Promotorem rozprawy doktorskiej był dr hab. Mirosław Piotrowski, prof. KUL, recenzentami zaś dr hab. Janusz Kurtyka i prof. Wojciech Roszkowski

Kariera naukowa i dydaktyczna dr Ewy Rzeczkowskiej od 2009 r. jest związana z Instytutem Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w którym była zatrudniona w Katedrze Historii Najnowszej a obecnie jest zatrudniona jako adiunkt w Katedrze Świata Hiszpańskiego, Polityki i Relacji Międzynarodowych..

Całość kariery zawodowej dr Rzeczkowskiej to spójna i logiczna droga rozwoju naukowego, ukierunkowanego na uzyskiwanie kolejnych stopni naukowych w oparciu o prowadzone badania własne.

Charakterystyka dorobku naukowego Kandydatki

Analiza przekazanych do oceny publikacji oraz ich wykaz pozwala uznać dorobek Habilitantki za znaczny liczebnie i istotny poznawczo. Na dorobek obejmujący okres poprzedzający uzyskanie stopnia naukowego doktora składają się dwa artykuły naukowe w czasopiśmie z listy ministerialnej: *My chcemy wolnej Polski! Tajne organizacje harcerskie na Lubelszczyźnie w latach 1944-1956*, „Glaukopis” 2007, nr 7/8, s. 174-207 oraz *Lubelskie „Trójki” – udział dziewcząt w harcerskiej drugiej konspiracji w latach 1944-1956*, „Teka Komisji Historycznej Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie” 2008, t. 5, s. 107-133.

Zainteresowania badawcze – na początku kariery naukowej skoncentrowane na dziejach ruchu harcerskiego (głównie na poziomie lokalnym i regionalnym) – ewoluowały w kierunku badania ruchu harcerskiego w skali szerszej, ogólnopolskiej. Efektem tych badań są monografie *Bogu, Polsce, Bliźnim. Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956*, Lublin 2014 oraz wspólnie z Stanisławem J. Dąbrowskim i Piotrem Gawryszczakiem, *Komunistyczne represje wobec harcerzy na Lubelszczyźnie*, Lublin 2016. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka opracowała także wspólnie z Jarosławem Rabińskim i Janiną Kowalską *Dziennik Czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego*, t. 1 i 2 Lublin 2016-2017. Statystyczne rzecz ujmując, po uzyskaniu stopnia doktora, dr Rzeczkowska opublikowała ponad 30 różnorodnych pozycji.

Aktywność naukowa ewoluowała z badań regionalnych w kierunku szerszego ujęcia dziejów Polski podczas II wojny światowej a w następnie latach powojennych. Szczególny

nacisk położyła na działalność konspiracyjną Polaków w tym okresie. To właśnie badania zjawiska polskiej konspiracji po 1945 roku skierowało habilitantkę ku zagadnieniom związanym z biografistyką

Cześć z publikacji ukazało się w recenzowanych publikacjach naukowych, w tym w czasopiśmie z ministerialnych wykazów czasopism naukowych. Współczynnik cytowań wynosi łącznie 8 w tym wg. Indexu Hirscha 1 dla 11 publikacji autorstwa Habilitantki..

Konkludując tę część oceny dorobku uznaję, że liczba jak i jakość wykazanych przez Kandydatkę publikacji oraz ilość cytowań pozwalają na uznanie dorobku jako spełniający wymóg uczestnictwa w badaniach naukowych i podejmowania istotnych poznawczych badań.

W *Autoreferacie* dr Rzeczkowska wykazała, iż uczestniczyła w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Ich liczba jest znaczna, równocześnie udział ten wiązał się z prezentacją wystąpień, które wpisują się w pełni w zainteresowania naukowe Autorki i – jak wynika z ich treści – stanowiły prezentację wyników badań cząstkowych. W wykazie tym za najistotniejsze uznaję udział na dwóch edycjach *Międzynarodowej Konferencji Naukowej Edukacja – Kultura – Społeczeństwo zorganizowanej przez Uniwersytet Wrocławski* oraz na konferencji *Odstony Polityki. III Ogólnopolski Kongres Politologii*, zorganizowanej przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Pani dr Rzeczkowska podejmuje próby uzyskania funduszy na badania naukowe. Uzyskała w 2006 roku grant Ministerstwa Edukacji i Nauki/Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, była ekspertem w ramach Zespołu Historycznego przy Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” w Lublinie (2006-2009) oraz członkiem zespołu powołanego przez Fundację Aktywności Obywatelskiej i Prezydenta Miasta Lublin w latach 2015-2017.

Uwzględniając te starania pozytywnie oceniam zaangażowanie Kandydatki mające na celu rozszerzenie zakresu prowadzonych badań, pozyskanie środków na badania naukowe i podejmowanie badań prowadzonych w ramach zespołów badawczych.

Podsumowując, lektura publikacji dr Ewy Rzeczkowskiej opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora pozwala na jego uznanie za liczebnie znaczący, typowy pod względem treści dla dyscypliny historia oraz posiadający dobry poziom merytoryczny. Odzwierciedla on w pełni obszar zainteresowań naukowych Kandydatki. Jego znacząca, zarówno jakościowo jak i liczbowo, część dotyczy oporu społeczeństwa polskiego ze szczególnym uwzględnieniem oporu młodzieży.

Jest prezentacją i rozwinięciem problemów szczegółowych, jakie zostały poddane badaniom pozwalającym na przygotowanie monografii będącej wskazanym „najważniejszym dziełem”. Podkreślić należy, że są one związane z badaniami prowadzonymi w ramach

uzyskiwania stopnia naukowego. To opracowania poprawnie skonstruowane pod względem metodologicznym, prezentujące określone problemy badawcze, zawierające istotne wnioski częściowe oraz konkluzje. Część z nich ma także charakter przeglądowy, prezentujący ogólny ogląd, ale także są zbudowane przy wykorzystaniu aparatu naukowego.

Dorobek w zasadniczym obszarze badawczym dobrze uzupełniają publikacje z innych obszarów badań. Za istotne dla całości oceny dorobku Kandydatki uznaję skoncentrowanie się – jako dodatkowych obszarach badawczych – na problematyce związanej ze znaczeniem społeczeństw państw członkowskich w Unii Europejskiej oraz problematyce terroryzmu w Europie, wywodzącego się ugrupowań lewackich.

Alienując te publikacje z całości dorobku można uznać, iż prezentują one rzeczywistość polityczną Europy. Jednakże w zestawieniu z treścią monografii wskazanej jako „najważniejsze dzieło” dowodzą, iż nie ma zjawisk oderwanych od całości procesu zmian mentalnościowo-ideologicznych. Młodzieżowa konspiracja i terroryzm to zupełnie inne zjawiska, mające jednak korzenie w demokratyzacji społeczeństw Europy.

Wskazując na to uwarunkowanie stwierdzam jednoznacznie, że jakość poznawcza publikacji stanowiącej dorobek dr Rzeczkowskiej po uzyskaniu stopnia naukowego doktora wypełnia ustawowe zapisy (wpływ dorobku na rozwój dyscypliny naukowej). Pozytywem jest także fakt, iż Kandydatka prowadzi zaplanowaną aktywność naukową oraz poddaje autorskiej reinterpretacji podejmowane problemy badawcze. Stara się je także pogłębiać oraz poszerzać.

Ocena monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 85 z późn. zm.), uznanego za znaczący wkład w rozwój nauk humanistycznych w dyscyplinie historia

Dr Ewa Rzeczkowska jako osiągnięcie naukowe wskazała książkę *Władysław Siła-Nowicki. Żołnierz i konspirator 1939-1956*, Warszawa 2021 [Wydawnictwo: Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, Poziom I, Wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, nr 260, Załącznik do komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 r.], recenzenci: prof. dr hab. Grzegorz Ostasz – Politechnika Rzeszowska, prof. dr hab. Tomasz Sikorski – Uniwersytet Szczeciński

Autorka dotychczasową aktywność naukową koncentrowała na okresie II wojny światowej a także pierwszych latach powojennych. Szczególnie interesowała ją działalność konspiracyjna Polaków w czasie wojny oraz w okresie powojennym. Tych zagadnień dotyczyła jej praca magisterska oraz doktorska. Badała fenomen polskiej konspiracji, zwłaszcza konspiracji młodzieżowej, ale skierowała swoje zainteresowania ku zagadnieniom związanym z biografistyką. Postacią, która wpisała się w jej zainteresowania badawcze okazał się być Władysław Siła-Nowicki. Człowiek o niezwykle bogatym i barwnym życiorysie, znany powszechnie z działalności obrońcy w procesach politycznych, ze współpracy z opozycją, jako doradca NSZZ „Solidarność”, uczestnik obrad Okrągłego Stołu. **Głównym celem publikacji stało się ukazanie życia i działalności tej postaci w okresie wcześniejszym: w latach II wojny światowej i okresie powojennym, zanim stał się on postacią powszechnie znaną, rozpoznawalną.**

Książka jest pierwszą obszerną publikacją poświęconą Siła-Nowickiemu. Jest to biografia klasyczna a więc erudycyjna, informacyjna i analityczna. Nie jest jednak biografią kompletną, wyczerpującą cały jego życiorys. Dotyczy ona fragmentu życia, obejmującego lata 1939-1956. Stanowi więc biografię częściową. Opisała w niej 17 lat życia Siła-Nowickiego, które przypadły na okres II wojny światowej i lat powojennych. W biografii znajdują się informacje wykraczające poza ramy czasowe określone w tytule książki. Pozwalają one ujrzyć portret bohatera na tle poszczególnych okresów historycznych.

Choć mecenas Siła-Nowicki był jedną z najbardziej znanych postaci w drugiej połowie XX wieku to jest to pierwsza jego biografia. Pojawiały się biogramy częściowe i skrócone, zazwyczaj publikowane przy tzw. „okazji”. Najpoważniejszym był biogram Siły-Nowickiego opracowany przez dr hab. Marka Gałęzowskiego w Słowniku biograficznym adwokatów polskich. Aby dokładniej zbadać tytułową postać, dr Ewa Rzeczkowska sięgnęła do zasobów licznych archiwów ale także do materiałów znajdujących się w posiadaniu rodziny.

To właśnie szeroko prowadzona kwerenda archiwalna i biblioteczna są dużym atutem prezentowanej publikacji. Wykorzystane zostały zasoby piętnastu archiwów, liczne dokumenty drukowane, wspomnienia i relacje. Wykorzystano także przynajmniej ponad 100 (choć nie byłem w stanie wszystkich policzyć) opracowań naukowych, liczne artykuły i strony internetowe. To naprawdę imponujący wynik.

Habilitantka wyraźnie określiła w autoreferacie hipotezę główną, iż jej celem było ukazanie życia i działalności postaci Władysława Siła-Nowickiego w latach II wojny światowej i okresie powojennym, zanim stał się on postacią powszechnie znaną, rozpoznawalną. Czyli okres według autorki kluczowy w życiu bohatera biografii. Należy wskazać, że zamysł

badawczy Habilitantka zrealizowała, dzieląc książkę na pięć rozdziałów i wieńcząc całość podsumowaniem.

Całość składa się z pięciu rozdziałów, tworzących chronologiczną całość. W każdym podrozdziale wyodrębniono według tematycznego klucza podrozdziały. Stanowi to logiczną i przejrzystą treść.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła historię rodziny Siła-Nowickich, zwracając głównie uwagę na wątki odnoszące się do tradycji wojskowej i konspiracyjnej tej rodziny. Opisała zarówno dzieciństwo, młodość jak i lata szkolne czy studenckie Władysława Siła-Nowickiego. Celem było wskazanie osób, wydarzeń, czynników, które ukształtowały osobowość głównego bohatera i przygotowały go do służby wojskowej i działalności konspiracyjnej. W tym przypadku rodzina, wychowanie, szkoła wywarły znaczący wpływ na jego życie. W domu rodzinnym pielęgnowane były polskie tradycje wojskowe i patriotyczne, a Siła-Nowicki od dziecka był przygotowywany do służby wojskowej. W wojsku służyli jego stryjowie, ojciec oraz kuzyni. On sam był świadomy swojego pochodzenia, znał historię Polski, miał poczucie obowiązku wobec ojczyzny. Rozdział ten wydaje się niezbędny dla zrozumienia motywów działań i wyborów bohatera biografii.

Kolejny rozdział dotyczy czasu II wojny światowej. Opisany został okres walk bohatera książki w 1939 roku jak i jego działalność, życie pod okupacją. To wnikliwa analiza nie tylko jednego człowieka ale ukazania całego tła tego ponurego okresu. Ukazuje nie tylko elementy chwalebne ale także trudności, z jakimi musiał się Siła-Nowicki borykać.

Rozdział trzeci dotyczy okresu konspiracji powojennej. Autorka opisała nie tylko działalność tytułowej postaci ale także postarała się scharakteryzować przyczyny dla których konspirację niepodległościową kontynuowano. Ukazuje nie tylko terror ale także podstępność polityki władz komunistycznych. Ukazuje perfidię tzw. „amnestii”, jej mechanizm i skuteczność zastosowanych przez władze komunistyczne środków. Widać w tym rozdziale różnice w mentalności społeczeństwa polskiego a przybyłą władzą. Tę granicę, na której operował w przyszłości mecenas Władysław Siła-Nowicki.

Rozdział czwarty dotyczy aresztowania w 1947 roku i procesu, jaki wytoczono Siła-Nowickiemu. Niezmiernie ciekawie i drobiazgowo, przedstawia autorka aresztowanie Władysława Siły-Nowickiego i zarzuty postawione wobec niego w związku z tym faktem. W sposób przekonujący ukazuje proces, które w efekcie doprowadził do zniesławienia mecenas. Nie stawia tezy, jak wielu innych naukowców zwykło, iż konkretna osoba doprowadziła do aresztowania grupy osób skupionych wokół Hieronima Dekutowskiego

„Zapory”. Wykazuje w sposób profesjonalny cały mechanizm sprawy, wskazując na wielość czynników mogących się do tego przyczynić. I robi to w sposób wiarygodny. Bardzo wyraźnie widać tutaj dbałość o obiektywne przedstawienie faktów bez chęci ich nadinterpretacji. Przekonywująco ukazuje rolę Siły-Nowickiego w całości wydarzeń, słusznie konkludując, iż nie mógł być on współpracownikiem komunistycznego aparatu terroru.

W sposób szczegółowy i logiczny zestawia fakty dotyczące procesu i ułaskawienia Siły-Nowickiego. Nie nadinterpretuje ich ale tylko zestawia, pozwalając czytelnikowi samodzielnie je interpretować. To cenne i rzadkie w środowisku naukowym. Fakty bowiem mówią same za siebie.

Ostatni piąty rozdział dotyczy okresu więziennego (w tym sensacyjnie dziś brzmiąco próby ucieczki z komunistycznego więzienia), zakończeniem warunkowym zwolnieniem i prowadzonym z uporem przez Władysława Siłę-Nowickiego ponadrocznym procesem rehabilitacyjnym. Zakończonym powodzeniem. Przywrócono mu wówczas prawa, utracone na mocy wyroku z 1948 r., a także oczyszczono z niesłusznych zarzutów. Przeprowadzenie procesu rehabilitacyjnego było więc konsekwencją wcześniej orzeczonych wobec niego wyroków sądowych, jednocześnie umożliwiało mu powrót do normalnego funkcjonowania. Wyrok sądu w tej sprawie zamykał okres działalności konspiracyjnej Siły-Nowickiego, natomiast otwierał nowy rozdział w jego życiu i dawał szansę na powrót do zawodu adwokata. Ten ostatni rozdział jest niejako podsumowaniem charakteru mecenasa, który wykuwał się w warunkach ukazanych w poprzednich rozdziałach. To świetna klamra, spinająca całość biografii.

Książkę wieńczy wkładka zdjęciowa, licząca kilkadziesiąt, z reguły nie znanych dotąd, zdjęć oraz fotokopii dokumentów. Dodatkowo uwiarygadniają one poprzedzający tekst, ukazując z skondensowanej formie całość podjętej tematyki.

Autorka dość mozolnie ale za to szczegółowo odtwarza wydarzenia z przeszłości. Bogaty aparat naukowy i zastosowane metody pracy pozwalają zaufać ustaleniom autorki. Pewną niedoskonałością może być zbyt zwarty tekst. Częstsze stosowanie akapitów ułatwiałoby niewątpliwie lekturę całości, tak przecież faktograficznej i wymagającej skupienia czytelnika.

Czasami także pojawiają się błędy, choć całość jest raczej dość drobiazgowo dopracowana. Autorka między innymi popełnia błąd na str. 338, informując o tym iż na terenie Lubelszczyzny działał oddział Zdzisława Badochy „Żelaznego”. Zapewne jest to typowy czeski błąd. Na Lubelszczyźnie walczył bowiem oddział Edwarda Taraszkiewicza „Żelaznego”. Nie sądzę, aby był to brak wiedzy, ale typowy przy tak dużej monografii błąd prosty.

Uwagę pozytywną zwraca fakt używania sformułowania kampania polska zamiast ciągle obecnego nawet w poważnej literaturze, błędnego sformułowania kampania wrześniowa.

O ile można mieć pewne uwagi do niuansów technicznej strony pracy, o tyle zawartość merytoryczna książki nie budzi zastrzeżeń. Praca jest przemyślana, uzasadniona (we wstępie), a jej zawartość – zgodna z tematem. Za sprawą przeprowadzonego procesu badawczego Autorce udało się osiągnąć założone cele pracy i pozytywnie zweryfikować postawione hipotezy badawcze. Habilitantka zastosowała metody badawcze charakterystyczne dla nauk humanistycznych, wykorzystwała bogatą literaturę przedmiotu oraz dokumenty i materiały źródłowe, które poddała analizie. Wykazała się przy tym dużą wiedzą i umiejętnością syntezy materiału, czego wymaga tak rozległa tematyka. Sformułowała odpowiednie wnioski i nakreśliła najważniejsze problemy do rozwiązania (a w związku z tym także kierunki dalszych działań). Generalnie realizację podjętego w pracy tematu uznać można za udaną i twórczą; Autorka wykazała wystarczające umiejętności badawcze, co przekonuje mnie, że potrafi samodzielnie prowadzić działalność naukowo-badawczą. **Stwierdzam zatem, że treść książki autorstwa dr Ewy Rzeczkwoskiej wskazana jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym zawiera się w ramach nauk humanistycznych i stanowi znaczny wkład do tej dyscypliny.**

Ocena dorobku naukowego poza wskazanym osiągnięciem naukowym

W ocenianym okresie, liczącym po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, Habilitantka oprócz pracy naukowej wykazanej jako osiągnięcie naukowe opublikowała 20 tekstów. Należą do nich: jedna monografia autorska, trzy monografie współautorskie, siedem rozdziałów w monografiach naukowych, dziewięć artykułów w rozmaitych czasopismach naukowych indeksowanych. Także jej dziełem jest szesnaście recenzji wydawniczych w tym dwóch monografiach naukowych. Dorobek Habilitantki jest zatem dość bogaty, a publikacje były zamieszczone w uznanych czasopismach i wydawnictwach, co potwierdza ich punktacja.

Spektrum zainteresowań Habilitantki jest dość szerokie i odnosi się zasadniczo do czterech obszarów: postawy polskiej młodzieży w okresie powojennym, biografistyki, analizy prasoznawczej oraz edycji źródeł. Chronologicznie zainteresowania kumulują się w XX wieku, ale odnosi się także do wydarzeń wieku XIX i sprawnie komentuje bieżące czasy.

Obszar zidentyfikowany jako postawy polskiej młodzieży w okresie powojennym reprezentuje monografia *Bogu, Polsce, Bliźnim. Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956* wydana w Lublinie w roku 2014. Ta monografia została oceniona jako

Najlepszy Debiut Historyczny Roku w Konkursie organizowanym przez Polską Akademię Nauk i Instytut Pamięci Narodowej. Autorka opisuje w niej genezę tajnego harcerstwa w Polsce, sięgając do czasów drugiej wojny światowej. Ukazuje przemiany zachodzące w ruchu harcerskim po 1944 roku i jeden z efektów tych zmian, czyli powstanie tajnych organizacji harcerskich. Ujmuje syntetycznie strukturę i działalność konspiracyjnych organizacji harcerskich w tytułowym okresie. W sposób bardzo analityczny, choć nie nadmiernie szczegółowy ukazuje działalność komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec tajnych organizacji harcerskich, zwracając uwagę na stosowane przez niego metody. Ukazuje także system represji stosowanych wobec harcerzy między innymi reasumując postępowania procesowe i wyroki w sprawach działaczy organizacji harcerskich.

W tej samej tematyce utrzymane zostały teksty, będące rozdziałami w pracach zbiorowych. W szczególności zwraca uwagę praca autorstwa S.J.Dąbrowskiego, E.Rzeczkwoskiej, P.Gawryszczaka, „Komunistyczne represje wobec harcerzy na Lubelszczyźnie”, wydana w Lublinie w 2016 roku. To pierwsze i jak mi się wydaje jedyne opracowanie dotyczące tytułowej tematyki. W całość wpisuje się także tekst „Nie tylko Szare Szeregi”. Konspiracyjne harcerstwo polskie w okresie II wojny światowej, wydany w pracy pokonferencyjnej „I Kongres Historyków Konspiracji Niepodległościowej "25 lat niezależnych badań naukowych nad konspiracją niepodległościową 1939-1945. Ludzie, instytucje, wydarzenia". Materiały z XXV sesji naukowej w Toruniu w dniach 12-13 XI 2015 roku”, Toruń 2018.

Bez wątpienia interesujące są także artykuły, będące w zasadzie mikro monografiami: „Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956” będący reasumpcją zjawiska czy „Mam szczerą wolę pełnić służbę Bogu i Polsce” - działalność tajnych organizacji harcerskich w latach 1944-1956.”

Niejako obok głównego nurtu zainteresowań autorka zaprezentowała teksty, które świadczą o jej szerokich zainteresowaniach badawczych. Pierwszy „Lublin z pomocą Węgrom w 1956 roku” wskazuje na zainteresowania historią lokalną. Wpisują się w to także kolejne teksty „Kryptonim Nadajnik. Służba Bezpieczeństwa PRL wobec Radia Solidarność w Świdniku w latach 1983-1989” czy „Władze Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wobec komunistycznych organizacji młodzieżowych w latach 1944-1956” a także „Obchody Święta Odzyskania Niepodległości przez Polskę w listopadzie 1944 r” choć cezura terytorialna wykracza tutaj poza obszar Lubelszczyzny.

Zaś drugi kierunek reprezentuje przede wszystkim tekst „Niemieckie społeczeństwo i władze państwowe wobec działalności Frakcji Czerwonej Armii” jest szczególnie interesujący.

Niewielki objętościowo (11 stron) w zasadzie wyczerpuje wszystkie najważniejsze elementy opisywanego zjawiska. Przeczytałem ten tekst z zainteresowaniem i nie znalazłem (mimo iż zajmuję się pokrewną tematyką od 30 lat) żadnych nieścisłości czy elementów wskazujących na bezkrytyczne podejście do podstawowej literatury. Widać tutaj staranność przygotowanego tekstu i umiejętne jego skonstruowanie.

W obszarze edycji źródeł główne osiągnięcie reprezentowane jest przez dwa tomy „Dziennika Czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego” obejmującego lata 1939-1941. Opracowany wspólnie z prof. Jarosławem Rabińskim i Jadwigą Kowalską jest istotnym narzędziem dla badaczy dziejów najnowszych.

W tym obszarze możemy umieścić artykuł „Sprawa Leonarda Zub-Zdanowicza w dokumentacji 14 Sądu Polowego Dowództwa 2 Korpusu Polskiego i 12 Sądu Polowego Polskiego Korpusu Przysposobienia i Rozmieszczenia w latach 1945-1947”. Jest on dowodem na fakt, iż autorka nie waha się podejmować badania tematów drażliwych i kontrowersyjnych. To cenna cecha badacza. O zainteresowaniach głównym tematem autorki świadczy z kolei artykuł „Przebrała się bowiem pewna miara nieprawości, lekceważenia woli społeczeństwa i amoralności w działaniu niektórych ogniw władzy państwowej, stawiających się ponad wszelkim prawem”... List otwarty mecenasa Władysława Siła-Nowickiego do generała Wojciecha Jaruzelskiego z 16 lutego 1984 r.” Jest on niejako „wstępem” do trzeciego już obszaru badawczego czyli biografistyki.

Tutaj wyróżnić można dwa pierwsze chronologicznie teksty czyli „Władze administracyjne i wyznaniowe w Stalowej Woli i Tarnobrzegu wobec ks. Edwarda Frankowskiego w latach 1967-1989” będący częścią opracowania zbiorowego. Drugim jest ciekawy przypadek opisany w artykule „Był daleki od nienawiści, także w stosunku do swoich oprawców...” Sprawa Adama Gajdka jako przykład zbrodni komunistycznej”. Obydwa wskazują na sprawność posługiwania się materiałem źródłowym i publicystycznym.

Główny temat zainteresowań dr Ewy Rzeczkowskiej ujawnia się w kolejnych dwóch tekstach, będących częściami większych opracowań. To „Działalność Władysława Siła-Nowickiego w Stronnictwie Pracy w latach 1945-1946. Przyczynek do biografii” oraz „Współpraca Władysława Siła-Nowickiego z Zofią i Zbigniewem Romaszewskimi w ramach Biura Interwencyjnego KOR/KSS „KOR” oraz w komisjach interwencji i praworządności w latach 1976-1989. Zarys problemu”. Obydwa teksty częściowo uzupełniają wydaną później monografię, wskazując na całościowe potraktowanie biografii Władysława Siły-Nowickiego przez autorkę.

W obszarze analizy prasoznawczej wskazać należy na tekst „Organizacja wykuwa nowego człowieka, czyli jak ZMP kształtował wzorce osobowe młodzieży na łamach „Sztandaru Ludu”, czy artykuł W setną rocznicę. Obraz powstania styczniowego w wybranych peerelowskich tytułach prasowych”. Obydwa wydają się być przygotowane rzetelnie i zgodnie z zasadami metodologicznymi obowiązującymi w tym obszarze badań.

Ocena istotnej aktywności naukowej i współpracy międzynarodowej

Dr Ewa Rzeczkowska w ocenianym okresie aktywnie uczestniczyła z referatami w 26 konferencjach – o zasięgu zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Konferencje były organizowane przez prestiżowe ośrodki naukowe w kraju takie jak: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Instytut Pamięci Narodowej, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Jagielloński, Akademia Sztuki Wojennej, Uniwersytet Szczeciński. Ale także przez mniejsze instytucje takie choćby jak Muzeum Regionalne w Belchatowie, Fundację Generał Elżbiety Zawackiej w Toruniu, Trybunał Koronny w Lublinie czy Urząd Wojewódzki w Lublinie,

Habilitantka należy do grona recenzentów artykułów naukowych. Jest autorką 14 z nich, w tym publikowanych w uznanych czasopismach naukowych: „Roczniki Humanistyczne”, Teki Komisji Historycznej PAN czy Przegląd Historyczno-Wojskowy. Recenzowała także dwie monografie naukowe.

Na uwagę zasługuje Jej uczestnictwo w projektach badawczych. W latach 2012-2017 uczestniczyła jako wykonawca w zespole badawczym, którego celem było opracowanie krytycznej edycji źródłowej I i II tomu „Dziennika czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego 1939-1943”. Zespół składał się z kierownika: dr hab. Jarosław Rabiński, prof. KUL oraz wykonawców: dr Ewa Rzeczkowska, mgr Jadwiga Kowalska i realizował projekt finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012-2017, nr umowy: 0050/FNiTP/H11/80/2011.

Była także głównym wykonawcą w projekcie „Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956” którego kierownikiem był dr hab., prof. KUL Mirosław Piotrowski. Termin realizacji: 25 IX 2006 - 24 IX 2008 r. Ministerstwo Edukacji i Nauki/Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, nr projektu: N108 05131/3383. Efektem projektu było przygotowanie rozprawy doktorskiej.

Jako ekspert występowała w ramach Zespołu Historycznego przy Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” w Lublinie w latach 2006-2009. Efektem pracy zespołu było przeprowadzenie kwerendy archiwalnej w Oddziałach Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie oraz w Warszawie.

Warty zauważenia jest także projekt „Lublin. Historia dzielnic. W 700-ną rocznicę lokacji miasta”, realizowany ze środków Fundacji Aktywności Obywatelskiej i Prezydenta Miasta Lublin w okresie 1 II 2015 do 31 XII 2017. Efektem pracy zespołu było opracowanie serii 9 zeszytów popularnonaukowych na temat poszczególnych dzielnic Lublina. Teksty habilitantki ukazały się w 8 zeszytach. W ramach projektu odbyło się też 9 spotkań z mieszkańcami poszczególnych dzielnic, promujących zeszyty. Natomiast na jego zakończenie została opracowana zbiorcza publikacja – jubileuszowa książka o Lublinie. Projekt był realizowany we współpracy Fundacji Aktywności Obywatelskiej z Ośrodkiem Brama Grodzka – Teatrem NN oraz Miejską Biblioteką Publiczną im. H. Łopacińskiego.

Dr Ewa Rzeczkowska jest także od 2019 roku członkiem Komisji ds. grantów w ramach dyscypliny Historia w Instytucie Historii KUL zaś od 2020 roku członkiem Zespołu konkursowego IV Edycji Konkursu im. Janusza Kurtyki. Jest także członkiem korespondentem Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Dla działalności dydaktycznej Habilitantki istotne jest także to, iż w 2010 r. pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Okręgowej Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej.

Z analizy działalności naukowo-badawczej dr Ewy Rzeczkowskiej wynika, że współpracuje ona zarówno z naukowcami w kraju, jak i za granicą. Dowodem na to są wspólne badania, publikacje współautorskie oraz wystąpienia na konferencjach w wiodących ośrodkach naukowych. Bez wątpienia Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Doktor Ewa Rzeczkowska jest doświadczoną nauczycielką akademicką. W ramach działalności dydaktycznej Habilitantce powierzono prowadzenie zajęć w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów i seminariów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz na studiach podyplomowych. O jej interdyscyplinowości świadczy fakt iż zajęcia prowadzi nie tylko w Instytucie Historii ale także na kierunku Krajoznawstwo i Turystyka Kulturowa. Należy docenić również nakład pracy związany z prowadzeniem seminarium licencjackiego

(wypromowanie 14 licencjatów) oraz nawet magisterskiego (wypromowanie 1 magistra) i trud związany z recenzowaniem prac, a także przewodniczeniem wielu komisjom egzaminacyjnym.

Za szczególne osiągnięcia w pracy naukowej i organizacyjnej Habilitantka została wielokrotnie wyróżniona nagrodami, w tym nagrodą indywidualną II stopnia Rektora KUL za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe oraz jedną z najbardziej prestiżowych nagród naukowych w Polsce czyli Nagrodą im. Tomasza Strzembosza, a także nagrodę za Najlepszy Debiut Historyczny, przyznawaną przez IPN wspólnie z Instytutem Historii PAN

Jej zaangażowanie w zespołach eksperckich lub konkursowych jest dostrzegalne choćby poprzez przewodniczenie Komisji Okręgowej Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej w 2010 r.

Konkluzja

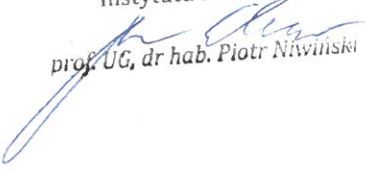
Opinia obejmująca ocenę osiągnięcia naukowego, pozostałego dorobku naukowo-badawczego, istotnej aktywności naukowej oraz osiągnięć dydaktycznych i popularyzatorskich dr Ewy Rzeczkowskiej jest **pozytywna**.

Po przeanalizowaniu zarówno osiągnięcia naukowego, jak i pozostałego dorobku Habilitantki stwierdzam, że udowodniła ona, iż potrafi prawidłowo wykorzystywać warsztat naukowy i metodologiczny. Odznacza się umiejętnością formułowania hipotez badawczych, a wnioski są następstwem weryfikacji hipotez. Potrafi także konceptualizować pojęcia i analizować problemy historyczne. Ma umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia warsztatu badawczego i potrafi twórczo go rozwijać. Nie ulega żadnej wątpliwości, że można zaliczyć dr Ewę Rzeczkowską do grona znawców problematyki, która była przedmiotem osiągnięcia naukowego (dodać można, że w dalszym ciągu prowadzi ona badania w tym obszarze) oraz podejmowanych w innych publikacjach zainteresowań badawczych. Generalnie jej badania mieszczą się w obszarze zainteresowań dyscypliny historii.

Habilitantka prezentuje wyniki swoich badań na forum krajowym, zaś dowodem umiejętności współpracy z innymi naukowcami w realizacji badań niejednokrotnie skomplikowanych problemów są publikacje, których jest ona współautorką. Sferę aktywności naukowej z powodzeniem wiąże z działalnością dydaktyczną i popularyzatorską. Brała udział w projektach i współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym – łącząc naukę z wymiarem praktycznym.

Reasumując, jednoznacznie stwierdzam, że **osiągnięcie naukowe Pani Doktor Ewy Rzeczkowskiej oraz dorobek naukowy zgromadzony przez nią po uzyskaniu stopnia**

naukowego doktora stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny historii. Na podstawie szczegółowej analizy przedstawionej dokumentacji stwierdzam, że Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową, spełniając kryteria określone w art. 219 ust.1 ustawy z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), tym samym **popieram wniosek Pani dr Ewy Rzeczkowskiej o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie historii.**

KIEROWNIK
Zakładu Nauki o Bezpieczeństwie
Instytutu Politologii

prof. UG, dr hab. Piotr Nawiński

**Recenzja osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego
i popularyzatorskiego oraz osiągnięć w zakresie współpracy międzynarodowej
dr Ewy Rzeczkowskiej**

Podstawą prawną recenzji była dokumentacja dostarczona (zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej) przez przewodniczącego Rady Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Dokumentacja zawierała wszystkie wymagane załączniki, w tym autoreferat Habilitantki oraz wykaz opublikowanych prac i informacje o jej działalności dydaktycznej i organizacyjnej.

23 sierpnia 2022 roku dr Ewa Rzeczkowska zwróciła się za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej do Rady Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Na podstawie Uchwały nr 2/X/2022-2023/1 Rada Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dokonała wyznaczenia składu komisji habilitacyjnej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Ewie Rzeczkowskiej. Na podstawie tej Uchwały zostałem poproszony o ocenę dorobku naukowego dr Ewy Rzeczkowskiej zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 85 z późn. zm). Dokumentacja zawierająca wniosek Habilitantki została wysłana do mnie 7 grudnia 2022 r. (dotarła 23 grudnia 2022 roku) w celu dokonania oceny zgodnie z postanowieniami art. 221 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Podstawowe informacje o Kandydatce

Doktor Ewa Rzeczkowska uzyskała na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim dwa dyplomy magisterskie. Pierwszy z zakresu historii (24 czerwca 2004 r.) drugi zaś z zakresu prawa (22 maja 2006 r.) 10 czerwca 2010 r. otrzymała stopień doktora nauk humanistycznych

w dyscyplinie historia nadany uchwałą Wydziału Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956”. Promotorem rozprawy doktorskiej był dr hab. Mirosław Piotrowski, prof. KUL, recenzentami zaś dr hab. Janusz Kurtyka i prof. Wojciech Roszkowski

Kariera naukowa i dydaktyczna dr Ewy Rzeczkowskiej od 2009 r. jest związana z Instytutem Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w którym była zatrudniona w Katedrze Historii Najnowszej a obecnie jest zatrudniona jako adiunkt w Katedrze Świata Hiszpańskiego, Polityki i Relacji Międzynarodowych..

Całość kariery zawodowej dr Rzeczkowskiej to spójna i logiczna droga rozwoju naukowego, ukierunkowanego na uzyskiwanie kolejnych stopni naukowych w oparciu o prowadzone badania własne.

Charakterystyka dorobku naukowego Kandydatki

Analiza przekazanych do oceny publikacji oraz ich wykaz pozwala uznać dorobek Habilitantki za znaczny liczebnie i istotny poznawczo. Na dorobek obejmujący okres poprzedzający uzyskanie stopnia naukowego doktora składają się dwa artykuły naukowe w czasopismach z listy ministerialnej: *My chcemy wolnej Polski! Tajne organizacje harcerskie na Lubelszczyźnie w latach 1944-1956*, „Glaukopis” 2007, nr 7/8, s. 174-207 oraz *Lubelskie „Trójki” – udział dziewcząt w harcerskiej drugiej konspiracji w latach 1944-1956*, „Teka Komisji Historycznej Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie” 2008, t. 5, s. 107-133.

Zainteresowania badawcze – na początku kariery naukowej skoncentrowane na dziejach ruchu harcerskiego (głównie na poziomie lokalnym i regionalnym) – ewoluowały w kierunku badania ruchu harcerskiego w skali szerszej, ogólnopolskiej. Efektem tych badań są monografie *Bogu, Polsce, Bliżnim. Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956*, Lublin 2014 oraz wspólnie z Stanisławem J. Dąbrowskim i Piotrem Gawryszczakiem, *Komunistyczne represje wobec harcerzy na Lubelszczyźnie*, Lublin 2016. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka opracowała także wspólnie z Jarosławem Rabińskim i Janiną Kowalską *Dziennik Czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego*, t. 1 i 2 Lublin 2016-2017. Statystyczne rzecz ujmując, po uzyskaniu stopnia doktora, dr Rzeczkowska opublikowała ponad 30 różnorodnych pozycji.

Aktywność naukowa ewoluowała z badań regionalnych w kierunku szerszego ujęcia dziejów Polski podczas II wojny światowej a w następnie latach powojennych. Szczególny

nacisk położyła na działalność konspiracyjną Polaków w tym okresie. To właśnie badania zjawiska polskiej konspiracji po 1945 roku skierowało habilitantkę ku zagadnieniom związanym z biografistyką

Cześć z publikacji ukazało się w recenzowanych publikacjach naukowych, w tym w czasopismach z ministerialnych wykazów czasopism naukowych. Współczynnik cytowań wynosi łącznie 8 w tym wg. Indexu Hirscha 1 dla 11 publikacji autorstwa Habilitantki..

Konkludując tę część oceny dorobku uznaję, że liczba jak i jakość wykazanych przez Kandydatkę publikacji oraz ilość cytowań pozwalają na uznanie dorobku jako spełniający wymóg uczestnictwa w badaniach naukowych i podejmowania istotnych poznawczo badań.

W *Autoreferacie* dr Rzeczkowska wykazała, iż uczestniczyła w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Ich liczba jest znaczna, równocześnie udział ten wiązał się z prezentacją wystąpień, które wpisują się w pełni w zainteresowania naukowe Autorki i – jak wynika z ich treści – stanowiły prezentację wyników badań cząstkowych. W wykazie tym za najistotniejsze uznaję udział na dwóch edycjach *Międzynarodowej Konferencji Naukowej Edukacja – Kultura – Społeczeństwo* zorganizowanej przez Uniwersytet Wrocławski oraz na konferencji *Odsłony Polityki. III Ogólnopolski Kongres Politologii*, zorganizowanej przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Pani dr Rzeczkowska podejmuje próby uzyskania funduszy na badania naukowe. Uzyskała w 2006 roku grant Ministerstwa Edukacji i Nauki/Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, była ekspertem w ramach Zespołu Historycznego przy Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” w Lublinie (2006-2009) oraz członkiem zespołu powołanego przez Fundację Aktywności Obywatelskiej i Prezydenta Miasta Lublin w latach 2015-2017.

Uwzględniając te starania pozytywnie oceniam zaangażowanie Kandydatki mające na celu rozszerzenie zakresu prowadzonych badań, pozyskanie środków na badania naukowe i podejmowanie badań prowadzonych w ramach zespołów badawczych.

Podsumowując, lektura publikacji dr Ewy Rzeczkowskiej opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora pozwala na jego uznanie za licznie znaczący, typowy pod względem treści dla dyscypliny historia oraz posiadający dobry poziom merytoryczny. Odzwierciedla on w pełni obszar zainteresowań naukowych Kandydatki. Jego znacząca, zarówno jakościowo jak i liczbowo, część dotyczy oporu społeczeństwa polskiego ze szczególnym uwzględnieniem oporu młodzieży.

Jest prezentacją i rozwinięciem problemów szczegółowych, jakie zostały poddane badaniom pozwalającym na przygotowanie monografii będącej wskazanym „najważniejszym dziełem”. Podkreślić należy, że są one związane z badaniami prowadzonymi w ramach

uzyskiwania stopnia naukowego. To opracowania poprawnie skonstruowane pod względem metodologicznym, prezentujące określone problemy badawcze, zawierające istotne wnioski częściowe oraz konkluzje. Część z nich ma także charakter przeglądowy, prezentujący ogólny ogląd, ale także są zbudowane przy wykorzystaniu aparatu naukowego.

Dorobek w zasadniczym obszarze badawczym dobrze uzupełniają publikacje z innych obszarów badań. Za istotne dla całości oceny dorobku Kandydatki uznaję skoncentrowanie się – jako dodatkowych obszarach badawczych – na problematyce związanej ze znaczeniem społeczeństw państw członkowskich w Unii Europejskiej oraz problematyce terroryzmu w Europie, wywodzącego się ugrupowań lewackich.

Alienując te publikacje z całości dorobku można uznać, iż prezentują one rzeczywistość polityczną Europy. Jednakże w zestawieniu z treścią monografii wskazanej jako „najważniejsze dzieło” dowodzą, iż nie ma zjawisk oderwanych od całości procesu zmian mentalnościowo-ideologicznych. Młodzieżowa konspiracja i terroryzm to zupełnie inne zjawiska, mające jednak korzenie w demokratyzacji społeczeństw Europy.

Wskazując na to uwarunkowanie stwierdzam jednoznacznie, że jakość poznawcza publikacji stanowiącej dorobek dr Rzeczkowskiej po uzyskaniu stopnia naukowego doktora wypełnia ustawowe zapisy (wpływ dorobku na rozwój dyscypliny naukowej). Pozytywem jest także fakt, iż Kandydatka prowadzi zaplanowaną aktywność naukową oraz poddaje autorskiej reinterpretacji podejmowane problemy badawcze. Stara się je także pogłębiać oraz poszerzać.

Ocena monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 85 z późn. zm.), uznanego za znaczący wkład w rozwój nauk humanistycznych w dyscyplinie historia

Dr Ewa Rzeczkowska jako osiągnięcie naukowe wskazała książkę *Władysław Siła-Nowicki. Żołnierz i konspirator 1939-1956*, Warszawa 2021 [Wydawnictwo: Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, Poziom I, Wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, nr 260, Załącznik do komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 r.], recenzenci: prof. dr hab. Grzegorz Ostasz – Politechnika Rzeszowska, prof. dr hab. Tomasz Sikorski – Uniwersytet Szczeciński

Autorka dotychczasową aktywność naukową koncentrowała na okresie II wojny światowej a także pierwszych latach powojennych. Szczególnie interesowała ją działalność konspiracyjna Polaków w czasie wojny oraz w okresie powojennym. Tych zagadnień dotyczyła jej praca magisterska oraz doktorska. Badała fenomen polskiej konspiracji, zwłaszcza konspiracji młodzieżowej, ale skierowała swoje zainteresowania ku zagadnieniom związanym z biografistyką. Postacią, która wpisała się w jej zainteresowania badawcze okazał się być Władysław Siła-Nowicki. Człowiek o niezwykle bogatym i barwnym życiorysie, znany powszechnie z działalności obrońcy w procesach politycznych, ze współpracy z opozycją, jako doradca NSZZ „Solidarność”, uczestnik obrad Okrągłego Stołu. **Głównym celem publikacji stało się ukazanie życia i działalności tej postaci w okresie wcześniejszym: w latach II wojny światowej i okresie powojennym, zanim stał się on postacią powszechnie znaną, rozpoznawalną.**

Książka jest pierwszą obszerną publikacją poświęconą Siła-Nowickiemu. Jest to biografia klasyczna a więc erudycyjna, informacyjna i analityczna. Nie jest jednak biografią kompletną, wyczerpującą cały jego życiorys. Dotyczy ona fragmentu życia, obejmującego lata 1939-1956. Stanowi więc biografię cząstkową. Opisała w niej 17 lat życia Siła-Nowickiego, które przypadły na okres II wojny światowej i lat powojennych. W biografii znajdują się informacje wykraczające poza ramy czasowe określone w tytule książki. Pozwalają one ujrzyć portret bohatera na tle poszczególnych okresów historycznych.

Choć mecenas Siła-Nowicki był jedną z najbardziej znanych postaci w drugiej połowie XX wieku to jest to pierwsza jego biografia. Pojawiały się biogramy cząstkowe i skrócone, zazwyczaj publikowane przy tzw. „okazji”. Najpoważniejszym był biogram Siły-Nowickiego opracowany przez dr hab. Marka Gałęzowskiego w Słowniku biograficznym adwokatów polskich. Aby dokładniej zbadać tytułową postać, dr Ewa Rzeczkowska sięgnęła do zasobów licznych archiwów ale także do materiałów znajdujących się w posiadaniu rodziny.

To właśnie szeroko prowadzona kwerenda archiwalna i biblioteczna są dużym atutem prezentowanej publikacji. Wykorzystane zostały zasoby piętnastu archiwów, liczne dokumenty drukowane, wspomnienia i relacje. Wykorzystano także przynajmniej ponad 100 (choć nie byłam w stanie wszystkich policzyć) opracowań naukowych, liczne artykuły i strony internetowe. To naprawdę imponujący wynik.

Habilitantka wyraźnie określiła w autoreferacie hipotezę główną, iż jej celem było ukazanie życia i działalności postaci Władysława Siła-Nowickiego w latach II wojny światowej i okresie powojennym, zanim stał się on postacią powszechnie znaną, rozpoznawalną. Czyli okres według autorki kluczowy w życiu bohatera biografii. Należy wskazać, że zamysł

badawczy Habilitantka zrealizowała, dzieląc książkę na pięć rozdziałów i wieńcząc całość podsumowaniem.

Całość składa się z pięciu rozdziałów, tworzących chronologiczną całość. W każdym podrozdziale wyodrębniono według tematycznego klucza podrozdziały. Stanowi to logiczną i przejrzystą treść.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła historię rodziny Siła-Nowickich, zwracając głównie uwagę na wątki odnoszące się do tradycji wojskowej i konspiracyjnej tej rodziny. Opisała zarówno dzieciństwo, młodość jak i lata szkolne czy studenckie Władysława Siła-Nowickiego. Celem było wskazanie osób, wydarzeń, czynników, które ukształtowały osobowość głównego bohatera i przygotowały go do służby wojskowej i działalności konspiracyjnej. W tym przypadku rodzina, wychowanie, szkoła wywarły znaczący wpływ na jego życie. W domu rodzinnym pielęgnowane były polskie tradycje wojskowe i patriotyczne, a Siła-Nowicki od dziecka był przygotowywany do służby wojskowej. W wojsku służyli jego stryjowie, ojciec oraz kuzyni. On sam był świadomy swojego pochodzenia, znał historię Polski, miał poczucie obowiązku wobec ojczyzny. Rozdział ten wydaje się niezbędny dla zrozumienia motywów działań i wyborów bohatera biografii.

Kolejny rozdział dotyczy czasu II wojny światowej. Opisany został okres walk bohatera książki w 1939 roku jak i jego działalność, życie pod okupacją. To wnikliwa analiza nie tylko jednego człowieka ale ukazania całego tła tego ponurego okresu. Ukazuje nie tylko elementy chwalebne ale także trudności, z jakimi musiał się Siła-Nowicki borykać.

Rozdział trzeci dotyczy okresu konspiracji powojennej. Autorka opisała nie tylko działalność tytułowej postaci ale także postarała się scharakteryzować przyczyny dla których konspirację niepodległościową kontynuowano. Ukazuje nie tylko terror ale także podstępność polityki władz komunistycznych. Ukazuje perfidię tzw. „amnestii”, jej mechanizm i skuteczność zastosowanych przez władze komunistyczne środków. Widać w tym rozdziale różnice w mentalności społeczeństwa polskiego a przybyłą władzą. Tę granicę, na której operował w przyszłości mecenas Władysław Siła-Nowicki.

Rozdział czwarty dotyczy aresztowania w 1947 roku i procesu, jaki wytoczono Siła-Nowickiemu. Niezmiernie ciekawie i drobiazgowo, przedstawia autorka aresztowanie Władysława Siły-Nowickiego i zarzuty postawione wobec niego w związku z tym faktem. W sposób przekonujący ukazuje proces, które w efekcie doprowadził do zniesławienia mecenas. Nie stawia tezy, jak wielu innych naukowców zwykło, iż konkretna osoba doprowadziła do aresztowania grupy osób skupionych wokół Hieronima Dekutowskiego

„Zapory”. Wykazuje w sposób profesjonalny cały mechanizm sprawy, wskazując na wielość czynników mogących się do tego przyczynić. I robi to w sposób wiarygodny. Bardzo wyraźnie widać tutaj dbałość o obiektywne przedstawienie faktów bez chęci ich nadinterpretacji. Przekonywująco ukazuje rolę Siły-Nowickiego w całości wydarzeń, słusznie konkludując, iż nie mógł być on współpracownikiem komunistycznego aparatu terroru.

W sposób szczegółowy i logiczny zestawia fakty dotyczące procesu i ułaskawienia Siły-Nowickiego. Nie nadinterpretuje ich ale tylko zestawia, pozwalając czytelnikowi samodzielnie je interpretować. To cenne i rzadkie w środowisku naukowym. Fakty bowiem mówią same za siebie.

Ostatni piąty rozdział dotyczy okresu więziennego (w tym sensacyjnie dziś brzmiąco próby ucieczki z komunistycznego więzienia), zakończeniem warunkowym zwolnieniem i prowadzonym z uporem przez Władysława Siłę-Nowickiego ponadrocznym procesem rehabilitacyjnym. Zakończonym powodzeniem. Przywrócono mu wówczas prawa, utracone na mocy wyroku z 1948 r., a także oczyszczono z niesłusznych zarzutów. Przeprowadzenie procesu rehabilitacyjnego było więc konsekwencją wcześniej orzeczonych wobec niego wyroków sądowych, jednocześnie umożliwiało mu powrót do normalnego funkcjonowania. Wyrok sądu w tej sprawie zamykał okres działalności konspiracyjnej Siły-Nowickiego, natomiast otwierał nowy rozdział w jego życiu i dawał szansę na powrót do zawodu adwokata. Ten ostatni rozdział jest niejako podsumowaniem charakteru mecenasa, który wykuwał się w warunkach ukazanych w poprzednich rozdziałach. To świetna klamra, spinająca całość biografii.

Książkę wieńczy wkładka zdjęciowa, licząca kilkadziesiąt, z reguły nie znanych dotąd, zdjęć oraz fotokopii dokumentów. Dodatkowo uwiarygadniają one poprzedzający tekst, ukazując z skondensowanej formie całość podjętej tematyki.

Autorka dość mozolnie ale za to szczegółowo odtwarza wydarzenia z przeszłości. Bogaty aparat naukowy i zastosowane metody pracy pozwalają zaufać ustaleniom autorki. Pewną niedoskonałością może być zbyt zwarty tekst. Częstsze stosowanie akapitów ułatwiałoby niewątpliwie lekturę całości, tak przecież faktograficznej i wymagającej skupienia czytelnika.

Czasami także pojawiają się błędy, choć całość jest raczej dość drobiazgowo dopracowana. Autorka między innymi popełnia błąd na str. 338, informując o tym iż na terenie Lubelszczyzny działał oddział Zdzisława Badochy „Żelaznego”. Zapewne jest to typowy czeski błąd. Na Lubelszczyźnie walczył bowiem oddział Edwarda Taraszkiewicza „Żelaznego”. Nie sądzę, aby był to brak wiedzy, ale typowy przy tak dużej monografii błąd prosty.

Uwagę pozytywną zwraca fakt używania sformułowania kampania polska zamiast ciągle obecnego nawet w poważnej literaturze, błędnego sformułowania kampania wrześniowa.

O ile można mieć pewne uwagi do niuansów technicznej strony pracy, o tyle zawartość merytoryczna książki nie budzi zastrzeżeń. Praca jest przemyślana, uzasadniona (we wstępie), a jej zawartość – zgodna z tematem. Za sprawą przeprowadzonego procesu badawczego Autorce udało się osiągnąć założone cele pracy i pozytywnie zweryfikować postawione hipotezy badawcze. Habilitantka zastosowała metody badawcze charakterystyczne dla nauk humanistycznych, wykorzystała bogatą literaturę przedmiotu oraz dokumenty i materiały źródłowe, które poddała analizie. Wykazała się przy tym dużą wiedzą i umiejętnością syntezy materiału, czego wymaga tak rozległa tematyka. Sformułowała odpowiednie wnioski i nakreśliła najważniejsze problemy do rozwiązania (a w związku z tym także kierunki dalszych działań). Generalnie realizację podjętego w pracy tematu uznać można za udaną i twórczą; Autorka wykazała wystarczające umiejętności badawcze, co przekonuje mnie, że potrafi samodzielnie prowadzić działalność naukowo-badawczą. **Stwierdzam zatem, że treść książki autorstwa dr Ewy Rzeczkowskiej wskazana jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym zawiera się w ramach nauk humanistycznych i stanowi znaczny wkład do tej dyscypliny.**

Ocena dorobku naukowego poza wskazanym osiągnięciem naukowym

W ocenianym okresie, liczącym po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, Habilitantka oprócz pracy naukowej wykazanej jako osiągnięcie naukowe opublikowała 20 tekstów. Należą do nich: jedna monografia autorska, trzy monografie współautorskie, siedem rozdziałów w monografiach naukowych, dziewięć artykułów w rozmaitych czasopismach naukowych indeksowanych. Także jej dziełem jest szesnaście recenzji wydawniczych w tym dwóch monografiach naukowych. Dorobek Habilitantki jest zatem dość bogaty, a publikacje były zamieszczone w uznanych czasopismach i wydawnictwach, co potwierdza ich punktacja.

Spektrum zainteresowań Habilitantki jest dość szerokie i odnosi się zasadniczo do czterech obszarów: postawy polskiej młodzieży w okresie powojennym, biografistyki, analizy prasoznawczej oraz edycji źródeł. Chronologicznie zainteresowania kumulują się w XX wieku, ale odnosi się także do wydarzeń wieku XIX i sprawnie komentuje bieżące czasy.

Obszar zidentyfikowany jako postawy polskiej młodzieży w okresie powojennym reprezentuje monografia *Bogu, Polsce, Bliźnim. Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956* wydana w Lublinie w roku 2014. Ta monografia została oceniona jako

Najlepszy Debiut Historyczny Roku w Konkursie organizowanym przez Polską Akademię Nauk i Instytut Pamięci Narodowej. Autorka opisuje w niej genezę tajnego harcerstwa w Polsce, sięgając do czasów drugiej wojny światowej. Ukazuje przemiany zachodzące w ruchu harcerskim po 1944 roku i jeden z efektów tych zmian, czyli powstanie tajnych organizacji harcerskich. Ujmuje syntetycznie strukturę i działalność konspiracyjnych organizacji harcerskich w tytułowym okresie. W sposób bardzo analityczny, choć nie nadmiernie szczegółowy ukazuje działalność komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec tajnych organizacji harcerskich, zwracając uwagę na stosowane przez niego metody. Ukazuje także system represji stosowanych wobec harcerzy między innymi reasumując postępowania procesowe i wyroki w sprawach działaczy organizacji harcerskich.

W tej samej tematyce utrzymane zostały teksty, będące rozdziałami w pracach zbiorowych. W szczególności zwraca uwagę praca autorstwa S.J.Dąbrowskiego, E.Rzeczkwoskiej, P.Gawryszczaka, „Komunistyczne represje wobec harcerzy na Lubelszczyźnie”, wydana w Lublinie w 2016 roku. To pierwsze i jak mi się wydaje jedyne opracowanie dotyczące tytułowej tematyki. W całość wpisuje się także tekst „Nie tylko Szare Szeregi”. Konspiracyjne harcerstwo polskie w okresie II wojny światowej, wydany w pracy pokonferencyjnej „I Kongres Historyków Konspiracji Niepodległościowej "25 lat niezależnych badań naukowych nad konspiracją niepodległościową 1939-1945. Ludzie, instytucje, wydarzenia". Materiały z XXV sesji naukowej w Toruniu w dniach 12-13 XI 2015 roku”, Toruń 2018.

Bez wątpienia interesujące są także artykuły, będące w zasadzie mikro monografiami: „Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956” będący reasumpcją zjawiska czy „Mam szczerą wolę pełnić służbę Bogu i Polsce” - działalność tajnych organizacji harcerskich w latach 1944-1956.”

Niejako obok głównego nurtu zainteresowań autorka zaprezentowała teksty, które świadczą o jej szerokich zainteresowaniach badawczych. Pierwszy „Lublin z pomocą Węgrom w 1956 roku” wskazuje na zainteresowania historią lokalną. Wpisują się w to także kolejne teksty „Kryptonim Nadajnik. Służba Bezpieczeństwa PRL wobec Radia Solidarność w Świdniku w latach 1983-1989” czy „Władze Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wobec komunistycznych organizacji młodzieżowych w latach 1944-1956” a także „Obchody Święta Odzyskania Niepodległości przez Polskę w listopadzie 1944 r” choć cezura terytorialna wykracza tutaj poza obszar Lubelszczyzny.

Zaś drugi kierunek reprezentuje przede wszystkim tekst „Niemieckie społeczeństwo i władze państwowe wobec działalności Frakcji Czerwonej Armii” jest szczególnie interesujący.

Niewielki objętościowo (11 stron) w zasadzie wyczerpuje wszystkie najważniejsze elementy opisywanego zjawiska. Przeczytałem ten tekst z zainteresowaniem i nie znalazłem (mimo iż zajmuję się pokrewną tematyką od 30 lat) żadnych nieścisłości czy elementów wskazujących na bezkrytyczne podejście do podstawowej literatury. Widać tutaj staranność przygotowanego tekstu i umiejętne jego skonstruowanie.

W obszarze edycji źródeł główne osiągnięcie reprezentowane jest przez dwa tomy „Dziennika Czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego” obejmującego lata 1939-1941. Opracowany wspólnie z prof. Jarosławem Rabińskim i Jadwigą Kowską jest istotnym narzędziem dla badaczy dziejów najnowszych.

W tym obszarze możemy umieścić artykuł „Sprawa Leonarda Zub-Zdanowicza w dokumentacji 14 Sądu Polowego Dowództwa 2 Korpusu Polskiego i 12 Sądu Polowego Polskiego Korpusu Przysposobienia i Rozmieszczenia w latach 1945-1947”. Jest on dowodem na fakt, iż autorka nie waha się podejmować badania tematów drażliwych i kontrowersyjnych. To cenna cecha badacza. O zainteresowaniach głównym tematem autorki świadczy z kolei artykuł „Przebrała się bowiem pewna miara nieprawości, lekceważenia woli społeczeństwa i amoralności w działaniu niektórych ogniw władzy państwowej, stawiających się ponad wszelkim prawem”... List otwarty mecenasa Władysława Siła-Nowickiego do generała Wojciecha Jaruzelskiego z 16 lutego 1984 r.” Jest on niejako „wstępem” do trzeciego już obszaru badawczego czyli biografistyki.

Tutaj wyróżnić można dwa pierwsze chronologicznie teksty czyli „Władze administracyjne i wyznaniowe w Stalowej Woli i Tarnobrzegu wobec ks. Edwarda Frankowskiego w latach 1967-1989” będący częścią opracowania zbiorowego. Drugim jest ciekawy przypadek opisany w artykule „Był daleki od nienawiści, także w stosunku do swoich oprawców...” Sprawa Adama Gajdka jako przykład zbrodni komunistycznej”. Obydwa wskazują na sprawność posługiwania się materiałem źródłowym i publicystycznym.

Główny temat zainteresowań dr Ewy Rzeczkowskiej ujawnia się w kolejnych dwóch tekstach, będących częściami większych opracowań. To „Działalność Władysława Siła-Nowickiego w Stronnictwie Pracy w latach 1945-1946. Przyczynek do biografii” oraz „Współpraca Władysława Siła-Nowickiego z Zofią i Zbigniewem Romaszewskimi w ramach Biura Interwencyjnego KOR/KSS „KOR” oraz w komisjach interwencji i praworządności w latach 1976-1989. Zarys problemu”. Obydwa teksty częściowo uzupełniają wydaną później monografię, wskazując na całościowe potraktowanie biografii Władysława Siły-Nowickiego przez autorkę.

W obszarze analizy prasoznawczej wskazać należy na tekst „Organizacja wykuwa nowego człowieka, czyli jak ZMP kształtował wzorce osobowe młodzieży na łamach „Sztandaru Ludu”, czy artykuł W setną rocznicę. Obraz powstania styczniowego w wybranych peerelowskich tytułach prasowych”. Obydwa wydają się być przygotowane rzetelnie i zgodnie z zasadami metodologicznymi obowiązującymi w tym obszarze badań.

Ocena istotnej aktywności naukowej i współpracy międzynarodowej

Dr Ewa Rzeczkowska w ocenianym okresie aktywnie uczestniczyła z referatami w 26 konferencjach – o zasięgu zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Konferencje były organizowane przez prestiżowe ośrodki naukowe w kraju takie jak: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Instytut Pamięci Narodowej, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Jagielloński, Akademia Sztuki Wojennej, Uniwersytet Szczeciński. Ale także przez mniejsze instytucje takie choćby jak Muzeum Regionalne w Bełchatowie, Fundację Generał Elżbiety Zawackiej w Toruniu, Trybunał Koronny w Lublinie czy Urząd Wojewódzki w Lublinie,

Habilitantka należy do grona recenzentów artykułów naukowych. Jest autorką 14 z nich, w tym publikowanych w uznanych czasopismach naukowych: „Roczniki Humanistyczne”, Teki Komisji Historycznej PAN czy Przegląd Historyczno-Wojskowy. Recenzowała także dwie monografie naukowe.

Na uwagę zasługuje Jej uczestnictwo w projektach badawczych. W latach 2012-2017 uczestniczyła jako wykonawca w zespole badawczym, którego celem było opracowanie krytycznej edycji źródłowej I i II tomu „Dziennika czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego 1939-1943”. Zespół składał się z kierownika: dr hab. Jarosław Rabiński, prof. KUL oraz wykonawców: dr Ewa Rzeczkowska, mgr Jadwiga Kowalska i realizował projekt finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012-2017, nr umowy: 0050/FNiTP/H11/80/2011.

Była także głównym wykonawcą w projekcie „Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944-1956” którego kierownikiem był dr hab., prof. KUL Mirosław Piotrowski. Termin realizacji: 25 IX 2006 - 24 IX 2008 r. Ministerstwo Edukacji i Nauki/Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, nr projektu: N108 05131/3383. Efektem projektu było przygotowanie rozprawy doktorskiej.

Jako ekspert występowała w ramach Zespołu Historycznego przy Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” w Lublinie w latach 2006-2009. Efektem pracy zespołu było przeprowadzenie kwerendy archiwalnej w Oddziałach Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie oraz w Warszawie.

Warty zauważenia jest także projekt „Lublin. Historia dzielnic. W 700-ną rocznicę lokacji miasta”, realizowany ze środków Fundacji Aktywności Obywatelskiej i Prezydenta Miasta Lublin w okresie 1 II 2015 do 31 XII 2017. Efektem pracy zespołu było opracowanie serii 9 zeszytów popularnonaukowych na temat poszczególnych dzielnic Lublina. Teksty habilitantki ukazały się w 8 zeszytach. W ramach projektu odbyło się też 9 spotkań z mieszkańcami poszczególnych dzielnic, promujących zeszyty. Natomiast na jego zakończenie została opracowana zbiorcza publikacja – jubileuszowa książka o Lublinie. Projekt był realizowany we współpracy Fundacji Aktywności Obywatelskiej z Ośrodkiem Brama Grodzka – Teatrem NN oraz Miejską Biblioteką Publiczną im. H. Łopacińskiego.

Dr Ewa Rzeczkowska jest także od 2019 roku członkiem Komisji ds. grantów w ramach dyscypliny Historia w Instytucie Historii KUL zaś od 2020 roku członkiem Zespołu konkursowego IV Edycji Konkursu im. Janusza Kurtyki. Jest także członkiem korespondentem Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Dla działalności dydaktycznej Habilitantki istotne jest także to, iż w 2010 r. pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Okręgowej Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej.

Z analizy działalności naukowo-badawczej dr Ewy Rzeczkowskiej wynika, że współpracuje ona zarówno z naukowcami w kraju, jak i za granicą. Dowodem na to są wspólne badania, publikacje współautorskie oraz wystąpienia na konferencjach w wiodących ośrodkach naukowych. Bez wątpienia Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Doktor Ewa Rzeczkowska jest doświadczoną nauczycielką akademicką. W ramach działalności dydaktycznej Habilitantce powierzono prowadzenie zajęć w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów i seminariów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz na studiach podyplomowych. O jej interdyscyplinowości świadczy fakt iż zajęcia prowadzi nie tylko w Instytucie Historii ale także na kierunku Krajoznawstwo i Turystyka Kulturowa. Należy docenić również nakład pracy związany z prowadzeniem seminarium licencjackiego

(wypromowanie 14 licencjatów) oraz nawet magisterskiego (wypromowanie 1 magistra) i trud związany z recenzowaniem prac, a także przewodniczeniem wielu komisjom egzaminacyjnym.

Za szczególne osiągnięcia w pracy naukowej i organizacyjnej Habilitantka została wielokrotnie wyróżniona nagrodami, w tym nagrodą indywidualną II stopnia Rektora KUL za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe oraz jedną z najbardziej prestiżowych nagród naukowych w Polsce czyli Nagrodą im. Tomasza Strzembosza, a także nagrodę za Najlepszy Debiut Historyczny, przyznawaną przez IPN wspólnie z Instytutem Historii PAN

Jej zaangażowanie w zespołach eksperckich lub konkursowych jest dostrzegalne choćby poprzez przewodniczenie Komisji Okręgowej Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej w 2010 r.

Konkluzja

Opinia obejmująca ocenę osiągnięcia naukowego, pozostałego dorobku naukowo-badawczego, istotnej aktywności naukowej oraz osiągnięć dydaktycznych i popularyzatorskich dr Ewy Rzeczkowskiej jest **pozytywna**.

Po przeanalizowaniu zarówno osiągnięcia naukowego, jak i pozostałego dorobku Habilitantki stwierdzam, że udowodniła ona, iż potrafi prawidłowo wykorzystywać warsztat naukowy i metodologiczny. Odznacza się umiejętnością formułowania hipotez badawczych, a wnioski są następstwem weryfikacji hipotez. Potrafi także konceptualizować pojęcia i analizować problemy historyczne. Ma umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia warsztatu badawczego i potrafi twórczo go rozwijać. Nie ulega żadnej wątpliwości, że można zaliczyć dr Ewę Rzeczkowską do grona znawców problematyki, która była przedmiotem osiągnięcia naukowego (dodać można, że w dalszym ciągu prowadzi ona badania w tym obszarze) oraz podejmowanych w innych publikacjach zainteresowań badawczych. Generalnie jej badania mieszczą się w obszarze zainteresowań dyscypliny historii.

Habilitantka prezentuje wyniki swoich badań na forum krajowym, zaś dowodem umiejętności współpracy z innymi naukowcami w realizacji badań niejednokrotnie skomplikowanych problemów są publikacje, których jest ona współautorką. Sferę aktywności naukowej z powodzeniem wiąże z działalnością dydaktyczną i popularyzatorską. Brała udział w projektach i współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym – łącząc naukę z wymiarem praktycznym.

Reasumując, jednoznacznie stwierdzam, że **osiągnięcie naukowe Pani Doktor Ewy Rzeczkowskiej oraz dorobek naukowy zgromadzony przez nią po uzyskaniu stopnia**

naukowego doktora stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny historii. Na podstawie szczegółowej analizy przedstawionej dokumentacji stwierdzam, że Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową, spełniając kryteria określone w art. 219 ust.1 ustawy z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), tym samym **popieram wniosek Pani dr Ewy Rzeczkowskiej o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie historii.**

